

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorska ulica št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Štatskopna petiti-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Volja za Ljubljano v upravništvu: za celo leto 6 gl., za pol leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom volja mesečno 2 kr. več. Po pošti volja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gl., za četrt leta 2 gl. 50 kr. in za jeden mesec 86 kr.

Štev. 233.

V Ljubljani v torek, 13. oktobra 1885.

Tečaj II.

V starem tiru.

Pričakovati je bilo, da pridejo stari kolovodje nekdanje zedinjene levice po tolikih žalostnih izkušnjah, ki so jih doživeli v teku zadnjih let, do boljšega spoznanja, boljšega prepričanja. Taki optimisti sicer nismo nikdar bili, da bi bili mislili, da se prelevi in spreobrne cela levica. Predobro smo poznali razmere, predobro smo vedeli, kak duh veje v vrstah nekdanje tako mogočne ustavoverne stranke. A da bi možje, kakor so Herbst, Plener in drugi njih sovrstniki, o kojih državniški modrosti smo dan na dan toliko čuli, še dalje vztrajali na krivi poti, na kojoj so bili zašli, tega nismo mogli verjeti. O tem bili smo tem bolj uverjeni sedaj, ko je združena levica nehala biti in se je razkrojila v dva kluba. Od one frakcije, ki si je priredila ime nemško-avstrijskega kluba in katera združuje v sebi tako rekoč vse korifeje poprej vladajoče stranke, pričakovalo se je po pravici, da zapusti tesnosrčno in strankarsko stališče, kojega je zavzemala v prejšnji dobi levica ter da se vstopi sedaj na tako stališče, katero bi opravičevalo pridevek „avstrijskega“ kluba. Pred vsem upati je bilo tedaj, da bode avstrijsko-nemški klub kazal se nekoliko pravičnejši drugim narodnostim, da bode pomagal uresničiti želje preblegega vladarja, ki je sedanji svoji vladi naročil: „Napravi mir med Mojimi narodi!“ To bil bi prvi korak, s katerim bi bili kolovodje ustavoverne stranke pokazali, da so spoznali prejšnje svoje zmete in nič bi jih ne bilo več oviralo zasesti ministerske stole. Saj avstrijskim narodom ni na tem ležeče,

kedo vodi vladno krmilo, samo da ga vodi tako kakor zahtevajo interesi države, da ga vodi vsem narodom jednako na korist. Vender, kedor je pričakoval kaj takega, varal se je britko.

Pri dveh priložnostih se je dosedaj dovelj jasno pokazalo, da hočejo Herbst, Plener in druge glave prejšnje levice hoditi tudi zanaprej še po oni poti, voziti po onem tiru, v kojega jih je jedenkrat zapeljala slepa njih strast. Pred vsem nam je na misli ona famozna interpelacija, kojoj so v lepi slogi stavili možje „der schärferen Tonart“ in državniške modrosti polni kolovodje avstrijsko-nemškega kluba o nemirih in izgredih na Českem. Človek obrniti se mora z nekakim gnjevom in studom v stran, ako čita znameniti ta pojav združene opozicije. Tu je vse tendencijozno, vse prošinjeno takega duba, ki živo priča, da možem, ki so stavili to interpelacijo, ni nič bolj po godi, kakor če se taki izgredi ponavljajo, če še dalje teče kri. Namesto da bi se razdraženi duhovi skušali pomiriti, hujskajo se le še bolj. Znano je, da se, kar se tiče izgredov na Českem, ne more Nemcem očitati nič manj, če ne še več, nego Čehom, in vender ta interpelacija ne omenja ne z jedno besedico tega, kar so pregrešili Nemci. Nasproti pa se vsi izgredi českega prebivalstva pretiravajo, in stvari se slikajo, kakor bi Nemci na Českem bili pravi mučeniki, katere Čehi pobijajo, kakor nedolžne ovce, a zatiranim niti država ne priskoči na pomoč. Kako morejo take besede vplivati tudi ondi med nemškim prebivalstvom, kjer dosedaj do izgredov še ni prišlo, misli si vsakdo lahko sam. Od začetka govorilo se je, da ta interpelacija

nima podpisa Herbstovega in to zdelo se je vsemu svetu verjetno. Kako bi tudi mož, ki je toliko let predsedel v parlamentu, zamogel spozabiti se tako daleč! In vender se je zgodilo. Herbst sam se je baje žaljenega čutil, da se kaj takega misli o njem, in skrbel je za to, da se ona vest prekliče. Boj do zadnjega izdihljeja proti sedanji, vsem narodom pravični vladni sistemi, to je še vedno Herbstov in njegovih tovarišev nespremenjeni program. „Oesterreich wird deutsch sein oder nicht sein,“ tega vsklika drže se še vedno ti državniški in s tem programom vstrajati hočejo v starem tiru, dokler po polnem onemogli morda jedenkrat uvidijo, da so se motili in da so v tej zmoti sami sebe v pogubo gnali.

Ne mislimo se obširneje pečati z ono interpelacijo, kojoj je v isti zadevi stavil dr. Rieger. Le toliko naj opomnimo, da se v vsakem oziru odlikuje od one prej omenjene. Tu ne dela se nikakega razločka med Nemci in Čehi, izgredi obsojajo se ne gledé na to, naj pridejo uže od te ali one strani. Duh pomirljivosti veje tu iz vsake besede, in vtis, ki ga napravlja ta interpelacija na človeka je zares dobrodejen. Ravno v tem pokazal se je zopet razloček med večino in manjšino, v teh interpelacijah pokazalo se je, koliko fineji čut in takt da vlada med vladjo, nego nasprotno stranko.

V drugič pokazala je opozicija svojo nespravljivost pri obravnavah, ki so se vršila z ozirom na volitve v delegacije. Češki poslanci, ki so izvoljeni na Českem in ki imajo veliko večino nad nemškimi poslanci, ponudili so tem prostovoljno

Listek.

Slednje poglavje.

(Iz francoščine. —s.)

Dan nagibal se je uže večeru in v dvorani komtese Hermel des Yettes vladal je oni prijetni polumrak, kateri je tako vabljev kramljanju. Zabučni večer je bil.

Sedem ali osem dam njene družbe je sedelo v krogu ter se prav živahno zabavale, vmes pa se je čulo šumenje svilenih oblek in omamljajoči duh polnil je sobano.

Ob 5. uri vstala je Helena Moriolis ter se poslovila pri grofinji. Na pragu podala jej je ljubezniva gospodarica še jedenpot roko, potegnula jo bliže k sebi ter jej zašepetala besede:

— Prosim te, drago dete, ti si tako hrabra in močna, storiti bi mi mogla ljubav, da bi šla pogledat k revni deklici, o kateri sem vam pripovedovala, in katera tu gori leži na smrtni postelji. S tem storiš blago delo. Šla bi jaz pač sama, da nisem povabljena na ples k španskemu poslanstvu in potem — saj veš, kako mi taki prizori vznemirjajo živce.

— O da, prav rada, gotovo. Kako se imenuje?

— Ana Favin.

— Dobro, grem takoj. Na svidenje, draga.

— Na svidenje.

In Helena Moriolis stopala je gori v peto nadstropje ter obstala pred nizkimi durmi, v katerih ključavnici je tičal ključ. Navzlic temu je lahko potrkala.

— Notri! zdihnil je slaboten glas in madama Moriolis stopila je v malo podstrešno sobico, katere oprava je pričala o revščini in bedi.

Tu ob ognjišči, pri ugasujočem ognji sedela je Ana Favin ter se grela.

Bila je vitka, bleda deklica; njeni vlasje bili so plavi, obraz fin in prikupljiv, oči temne, globoko ležeče; stara bila je okolo šest- do osemindvajset let.

Bolezen in potreba sta grozno uničili deklino lepoto.

Tu sedela je utrujeno, komaj zmožna se premakniti, sesedena v naslonjač, v katerega so položile prijazne roke nekaj blazinic.

— Draga gospodičina, dejala je Helena, usedši se k bolnici, jaz sem prijateljica grofinje Hermel des Yettes, katera stanuje tu v hiši. Prišla bi bila rada sama k vam, a ker je zadržana, prosila me je, naj pogledam jaz k vam.

— O, gospa grofinja je predobra, in tudi vi, dobra gospa. Toda jaz ne potrebujem nič. Zdaj

nič več, milostna gospa, zdaj je proč z menoj, uže delj časa. Zdravnik se ve da mi ne pove, a jaz čutim tu, tu . . . in pokazala je na srce.

Helena Moriolis je tolažila bolnico po najboljši moči, a Ana Favin je žalostno zmajevala z glavo ter dejala:

— Čemu? saj se nimam nič več nadejati na tem svetu, kaj bi torej še na njem iskala. Vidite, jaz živim samo še v svojih spominih; in pri tem pokazala je na star album, kateri jej je odprt zdrčnil v naročje.

Gospa Moriolis vrgla je slučajno pogled na večinoma obledele fotografije, in le z velikim trudom se je premagala, da ni iznenadjena zakričala.

Še jedenkrat, v nadeji, da se je zmotila, pripognila se je čez list, in — tu ni bila možna zmeta — kar je videla, je bila v istini fotografija Roberta Moriolisa, njenega soproga!

Kako je prišla ta podoba sim? Kako je deklica dobila to podobo? Tri leta bila je gospa Moriolis s svojim soprogom omožena.

Jo je li v tem času s to deklico goljufal, ali je bilo to od prej, ko je bil še prost, ko ga ni še nanjo vezala dolžnost in postava?

Skušala se je ohrabriti.

štiri mesta od deseti, pod tem pogojem, da moravski nemški poslanci volijo vsaj jednega moravskega Čeha v delegacije. Ponudba ta bila je za Nemce tolikanj ugodna, da ni nikdo mislil, da je ne sprejme. A glej, nemški poslanci na Češkem v svoji ošabnosti in zaslepljenosti tudi te za njih tako ugodne ponudbe niso hoteli sprejeti. Herbst in Plener bila sta jedne misli s Knotzom in Krzepekem in ponudba se je zavrnila. Pokazati so hoteli ti gospodje, da je ves trud privedi narode do sporazumljenja zamán, da se nikdar ne uresniči želja, kojo bi moral gojiti vsaki avstrijski patrijot in katera se strinja z željo presvitlega cesarja samega, ki je rekel: „Napravite mir med Mojimi narodi!“

Gospodje nekedarje ustavoverne stranke vztrajati hočejo v starem tiru do zadnjega izdihljeja. Naj vztrajajo, a če se edenkrat to na njih brtko maščuje, tedaj naj se ne čudijo, ako jih svet ne bo pomiloval!

Položaj v vzhodni Rumeliji.

Položaj v vzhodni Rumeliji in postopanje drugih balkanskih držav še vedno obračajo nase pozornost vse Evrope. Vlasti si prizadevajo da se v vzhodni Rumeliji nastalo gibanje omeji na bolgarske meje ter se ogladi pot mirni rešitvi bolgarskega vprašanja; zopet so opomnile Grčijo, kakor se poroča iz Aten, naj bode mirna ter se skrbno varuje vseh sovražnih pojavov, iz katerih bi moglo sklepati na vojno. Poroča se tudi, da pridejo v Pirej angleške, francoske in ruske vojne ladije. Britski poslanik v Atenah dobil je od svoje vlade posebno naročilo, naj še posebno obrne pozornost Grčije na nujno nevarnost, da more na mejah nastati vsako trenotje sukob. Med tem prenehalo se je nekoliko z mobilizacijo in koncentrovanjem čet, le jeden del rezerve se je sklical pod orožje.

V nedeljo zbrala se je v Atenah obila množica ljudstva, da javno zahteva mobilizacijo in vojno. To se je zgodilo, vendar se pri tem ni kalil mir. Med demonstranti bili so večinoma delegiranci grških naselbin v Turčiji. Delyanis tolažil je množico, češ, da je jako resen položaj, kateri sili Grčijo, da mobilizuje; vendar ni Delyanis hotel dati nikakih pojasnil, kako namerava vlada v bodoče postopati.

Dopisnik zagrebške „Slobode“ razgovarjal se je z bolgarskim ministerskim predsednikom Karavelovom in ta mu je dejal: „Mi smo zelo srečni in zadovoljni; zdaj spoznavamo odločnost in patriotizem naroda. Pripravljali se bomo tudi nadalje, da organizujemo vojno; posebno skrb hočemo obrniti na topničarstvo in konjico. Častnikov

imamo zadostno število, zdaj moramo skrbeti za podčastnike. Mestu stalne vojske imamo narodno vojsko, katera je ravno toliko vredna kakor stalna vojska, a menj stane in je bolj navdušena. Zaradi tega ne trpi pri nas kulturni in gospodarstveni razvoj. Za slab položaj Albanije je tam precej mirno in mi si bomo prizadevali, v vsem turškem ozemlju, osebito v Macedoniji, na vsak način ohraniti mir.

To je zdaj najnujnejše; a mi se ne bojimo nobenih eventualitet. Za Macedonijo poganjali se bomo za reforme v zmyslu berlinske pogodbe. Angleški agent se je iz Sofije sim preselil, kar smatramo za oficijelno priznanje združitve od strani Anglije. Rusija je še nekoliko slabe volje, a mi smo najprej Bolgari in še le potem Slovani. Naša moč bode koristila vsemu slovanstvu. Srbija je zmešana. Več bi dosegla, če bi se z nami združila in nam pomagala. Obžalujem njeno zmoto.“

Tako Karavelov — konečno besedo pa imajo evropske vlasti.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Državni zbor nima še dosti klubov. Gospodje Fiegl, Schönerer in Türk čutijo potrebo po novem klubu; izdali so do poslancev uže okrožnico, v kateri vabijo v nov klub, kateri se ima zvati „Zveza nemških nacionancev“. Vabitelji pravijo, da nujna potreba zahteva tak klub. S tem novim klubom štela bode poslanska zbornica devet klubov. Do zdaj se ve, da še ta klub šteje komaj toliko članov, da velja: *tres faciunt collegium*, a skoro gotovo je, da se jim jih še nekaj pridruži. Nu, in če tudi ne pristopi nobeden več, jeden bode predsednik, drugi podpredsednik in tretji perovodja in tako oddani so najvažnejši posli.

Tuje dežele.

„Tems“ poroča iz Berlina: „Pri posvetovanjih Giersa s knezom Bismarckom se je baje sklenilo, da bode Rusija zahtevala, naj se obdrži berlinska pogodba, bolgarski knez naj se odstavi in, če treba, naj Turki okupirajo Rumelijo. Ko se odstavi knez, Rusija ne bode nasprotovala združenju Bolgarije in Rumelije. Tukaj še neprestano vlada prepričanje, da se mir ne bode kalil.“ Tako „Tems“, kateremu tudi pripuščamo vso odgovornost za to senzačna novico.

Rumunski minister Bratiano je baje svoje potovanje dovršil z velikim uspehom, osebito se mu je naloga dobro izvršila na Dunaji. Vendar se skliče navzlic temu izredna parlamentna sesija.

Vzhodnorumelijsko vprašanje rešilo se bode najbrže v tem zmyslu, da se Bolgarom dovoli personalna unija z Rumelijo, pod pogojem, da

dokler se je ne polasti bolezen in je le še ob usmiljenji drugih ljudij živeti mogla.

— In vi ste — onega moža v istini ljubili? vpraša Helena.

— O, z vso močjo svoje duše.

— In ko vas je zapustil, se li niste nikdar do njega obrnili? On bi bil vendar mogel kaj za vas storiti?

— O da, večkrat sem mislila na to, a on je bil oženjen, kaj ne da? In jaz sem se bala, da ne bi njegova žena vsega odkrila, če bi mu jaz pisala. Jedna sama neprevidnost od moje strani mogla bi bila spodkopati njegovo domačo srečo. O ne, ne, ne, samo jedno želim . . ., da bi ga še jedenkrat videla.

Pozno je uže bilo, ko je mlada žena prišla domov. Baron se je uže zdavna vrnil in jo nemirno pričakoval.

Helena se je opravičevala z mnogimi obiski in dalje nista govorila več o tem.

Po obedu vpraša Helena svojega soproga:

— Pojdeš danes zvečer v klub, Robert?

— V klub, ne.

— Mogel bi mi torej izkazati ljubav. Veš pač za stanovanje grofinje Hermel? Dobro. V isti hiši stanuje v petem nadstropji mlado dekle, na smrtni

bodo točno izpolnivali svoje dolžnosti, plačevali davek ter priznavali sultanovo vrhovno oblast. Tako vsaj trdi večina listov; drugi pa so se ve da drugačnega mnenja. Kakor pravijo najnovejše vesti, so se vlasti za trdno odločile, da odbijejo vse zahteve Grčije in Srbije ter da Turčiji prepaste svobodno roko poseči vmes z oboroženo roko.

Iz Pariza se poroča, da je Turčija v okrožnici opozorila vlasti na oboroževanja v Srbiji in Grčiji. Turčija je dalje se izrazila, da hoče v Atenah in Belgradu o tem interpelovati ter ukreniti protinaredbe. Vidno rastoče nezadovoljstvo med Bolgarijo in Srbijo da vzbuja tudi skrbi. Z ozirom na te razmere menijo francoski diplomatski krogi, naj bi evropski kabineti pospešili svojo nameravano akcijo, ker vsaka zcnuda časa prinese nevarnost ter vsekako napetost vseh razmet na Balkanskem poluotoku pomnoži.

Dopisi.

Z Dunaja, 11. oktobra. Tukajšnje slovensko akademično društvo „Slovenija“ izdalo je ravnokar svoje letno poročilo za 1884/85. leto. Do zdaj „Slovenija“ ni izdajala letnih poročil, a v preteklem letnem tečaju sklenilo se je, da se izdaja poročilo o dosedanjem društvenem življenji, in to deloma, da se društvo opraviči dosedanjim gg. podpornikom, deloma da se napelje pozornost rodoljubnega slovenskega razumnštva na naše prepotrebno društvo.

Začetkom poročila se omenja, kako je prvo društvo „Slovenija“ na Dunaji nastalo v burnem 1848. letu in kako je potem temu društvu sledila „Slovenija“, akademično društvo. Nje porod in razvijanje opisuje poročilo tako-le:

Leta 1867. dne 13. novembra namreč osnovali so slovenski velikošolci na Dunaji pod vodstvom gg. Levca in Šukljeja prvo slovensko dijaško društvo „Sava“. Da je bilo uže živo treba takšnega duševnega središča v tujem mestu, v metropoli naše države, pokazalo je takojšnje veselo razvijanje njega; a nekateri udje so zaželeli ter se prizadevali, da bi se združili Slovenci z velikošolci z onstran Sotle. Posrečilo se jim je: Vseučiliščniki slovenski in hrvatski osnovali so uzejemni „Jug“, vsled česar je „Sava“ okončala svoje mlado dvomesečno življenje.

A novo društvo ni bilo sezidano na zdravo podstavo, skoro začelo se je širiti nezadovoljstvo in v 15 mesecih se je videlo, da se na ta način ne da doseči nič uspešnega. — Uže zgoraj omenjena delavna gg. Levec in Šuklje začela sta zato vzbujati drugove, naj se osnuje novo društvo — „Mladika“ naj bi se zvalo — za same Slovence; tem je ova misel ugajala, in 5. maja 1869. leta

postelji, in potrebuje nujne pomoči. Jaz sem obljubila, da pridem sama tja, a znano ti je, kako me pogled bode gane. Zelo bi bila hvaležna, če bi ti šel tja ter po moči pomagal, kjer moreš pomagati.

— Kakor hočeš, Helena. In kako se zove tvoja bolna varovanka?

— Gospodičina Ana Favin . . .

— Ana Favin, vikne Robert Moriolis, prebledivši.

— Da, Ana Favin. Bivša odgojiteljica, katera zdaj, zapuščena, ginja v bedi in potrebi.

— Helena, zakriči Robert. Ti veš vse. Je-li? Ti veš vse?

— Vse, Robert.

— In ti mi dovoliš, da grem tja.

— Prosim te to. To naj bode tvoja pokora.

Okolo polnoči čula je Helena Moriolis v svoji prednji sobi korake. Njen soprog se je vračal.

— Nu? vpraša vstopivšega.

Robert prijel jo je za roko in jokal. Končano je bilo. Ona je bila mrtva.

— Želela je, te še jedenkrat videti, Robert. Ali ti je odpustila?

— Srečna je umrla, odvrne Robert, a ti mi bodeš mogla tudi odpustiti?

— Ali je ta podoba uže delj časa v vaših rokah, gospodičina? dejala je z glasom, kateremu se je poznala slabo skrita razburjenost.

— Pet let in pol, milostna gospa. . . .

Helena se je oddahnila.

— In, oprostite mi mojo radovednost, draga gospodičina, a jaz . . . jaz, meni se zdi, kakor bi poznala tega, kateri . . .

— Mož je, katerega sem ljubila, bolj kot vse na tem svetu, dejala je Ana Favin ter pričela pripovedovati svojo povest.

Spoznal jo je kot odgojiteljico v družini Faubourg St. Germain. Ker je hišo večkrat obiskoval, vzbudila je mlada deklica kmalu njegovo pozornost in pričel se jej je laskati. Bila je slabotna dovelj, da mu je verovala in dala se je pregovoriti, da je zapustila svoje mesto in šla za njim. O, njena povest je bila tako priprosta, tako smešno priprosta, saj je bila jednaka drugim. Ona, neumnica, je verjela, da bode mladi mož držal svoje prisege, da ostane mož-beseda ter jo vzame za soprogo. A varala se je. In čez dve leti se je je naveličal ter jo zapustil, da je z drugo se poročil. Kar je zdaj prišlo bilo je beda, potreba, pomanjkanje, obupnost. V nobeni hiši je niso več sprejeli, vsa vrata so jej bila zaprta in tako morala je živeti od dela svojih rok, dokler tudi tega ni bilo konec,

rodila se je „Slovenija“, kakor je prekrstil društvo prvi občni zbor (Slovenci ostali so poleg tega tudi še v „Jugu“, dokler ni usahol, ker so si Hrvatje omislili drugo društvo). Imela je biti politično književna, a slavna policija sodila je drugače, ter jej dovolila samo negovanje književnosti.

Naša Slovenija je tedaj zvršila že 16. leto svojega obstanka. Mnogo je doživela v tej dobi, mnogo blagodejnega in sadonosnega je porodila in vzgojila. — Res je, da se ne more hvaliti, da bi bila borila slavne bitve, ne more se izkazavati slovenskemu svetu kakor gizdavo naščeperjena boljarka. Podobna je skromno opravljeni deklici, koje mnogokateri mimohodnik niti ne opazi ne; toda pod nje ubožnim oblačilom prikriva se pošeno slovensko, za vse lepo in sveto vneto srce in umen duh. Živenje milega nam društva je z večine notranje; a to je težko doumno opisati; treba, da se vidi, da se čuti!

„Slovenija“ ima nalogo, da zbira na Dunaji studujoče slovenske velikošolce v svoj naročaj in da zastopa na vnenje slovenstvo, kazoč, da tudi naš narod še krepko živi tam doli ob sinji Adriji ter pošilja mnogobrojno svoje sinove do najvišje izobražbe. — Tako središče duševnega življenja, tako zbirališče je neprecenjene vrednosti. — Djaki oddaljeni od očevine shajajo se v rodoljubna posvetovanja, bistré si duh z razpravljanjem važnih vprašanj, budé se in pripravljalo se na prihodnje zvanje, a zabavajo se tudi po domače, prepevajoč in poslušajoč mile naše pesmi.

Običajno — če niso kake zapreke — čita se v vsaki seji kako predavanje leposlovne in znanstvene vsebine, katero se v isti in bodoči seji prestresa in ocenja. V teku časa ustanovila sta se v društvu tudi dva odseka, namreč pravni in agromski, ki sta dlje časa budno živovala, a potem žalibog vtihnola.

A potreba takega kroga, kjer bi se samo slovenstvo negovalo, razvidela se je bolj in bolj, in letos osnoval se je književni odsek, kateri goji lepote slovske, a zraven tudi pravoslovje. Tako se vadi društvenik na tihem, da stopi uže z varnim korakom pred občinstvo.

V poseben ponos in slavo pa so „Sloveniji“ nje pevci. Uže v prvem leti nje življenja pripomogli so največ oni, da je zavzela takoj častno mesto med svojimi brati in sestrami. Često so je prosila i druga društva slovanska, da so sodelovali pri njih veselicah, mnogokrat se je uže priznavala njih vrlina, mnogokrat uže združila je slovenska pesem dunajske Slovane v bratsko kolo, navodila in navduševala jih k složnosti, k vzajemnosti.

Da bi ostali vrli pevci i zanaprej jasen biser mile nam „Slovenije“.

V teku svojega življenja priredilo je naše dru-

štvo tudi mnogo večjih svečanosti ter na ta način pokazalo, da Slovani i v tujini ne dremljemo, nego krepko živimo.

Malo da ne vsako leto napravilo je slavnost v spomin prvega nam pesnika Preširna, a pozabila ni tudi veleumov Jenka in Jurčiča. — Posebno sijajno pa je praznovala „Slovenija“ z ostalimi slovanskimi akademičnimi društvi vred sedemdesetletnico velečestitega svojega častnega člana gosp. prof. Fr. vit. Miklošiča, poklonivši mu ob jednom krasno diplomu, srebrn lovorvenec in dragocen album bivših njegovih učencev. — Isto tako sijajna bila je slavnost v spomin prvega slovanskega pisatelja I. S. Turgenjeva, pri koji so — kakor tudi pri Miklošičevi — sodelovale najslavnejše moči c. kr. dvorne opere, kakor: Bianca Bianchi, Broulik itd., tako da celó nemški dunajski listi niso mogli prehvaliti krasnih večerov. — Počastila je nadaljé „Slovenija“ v besedah gg. Stritarja in Škodo, priredila več slovesnih sej, na pr. g. Levstiku, gospodom državnim poslancem slovenskim, sv. bratoma Cirilu in Metodu, Vodniku itd., ter okinčala zastavo iz Bosne se vračujočega junaškega domačega pešpolka št. 17 z lovorvenecem.

Takoj početkom preteklega društvenega leta (11. oktobra) udeležila se je „Slovenija“ po deputaciji slavnostnega otvorjenja nove univerze, koje je počastil s svojo prisotnostjo i presvitli naš cesar, slavila je, kakor običajno, Preširna, napravila odhodnico staremu prijatelju društva, obče spoštovanemu gosp. ravnatelju Šumanu ter: priredila v zvezi s Hrvatii in Bolgari Karavelov večer. — O Vseh svetih položila je društvena deputacija — kakor vsako leto — venec s trobojnimi trakovi na grob Kopitarjev, in slednjič spremili smo, žalostno dolžnost spolneč, k poslednjemu počitku gg. K. Schleifer-ja, prof. Lj. Geitlerja in dr. Chrobata, a društveni pevci zapeli so vsem trem pokojnikom mile nagrobnice.

Vsako leto napravi društvo tudi pomladni izlet, izmed katerih je omenjati posebno častno on v Mürzzuschlag v Binkoštih 1880, kjer so se bratili „Slovenijani“ z graškimi „Triglavani“.

Navzlic temu mnogovrstnemu vspešnemu delovanju čutilo je društvo bolj in bolj, da mu treba, če hoče doseči svoj namen, če hoče biti v istini duševno središče slovenskih akademikov na Dunajii — svojega stana; čutilo je to živo potrebo tembolj, ker je bila „Slovenija“ dosedaj na Dunaji edino slovansko dijaško društvo brez lastne strehe.

Dolgo plašili so nas preobilni stroški, a vlani smo se osrčili ter sklenili najeti Čitalnico v zvezi s Čehi. Zanašali smo se na pripomoč slovenskega razumništva ter ustanovili v ta namen podporništvo.

„Kdor vplača vsako leto najmanj 5 gld., se imenuje podpornik društva ter se vodi kot tak v

„Blanche!“ vikne.

In samega veselja skakal je po sobi kakor norec! „Ona mi piše! ona mi piše! . . .“ ukal je! Njegovo srce mu je živahno bijlo, sreča ga je omamljala! Naposled se toliko umiri, da lahko pismo bere. Glasilo se je tako:

„Čestiti gospod!

„Obljubila sem Vam odgovor, in dolžna sem Vam ga uže zaradi čutov, ki jih gojite za-me!

„Da sem srečna in bogata, in da imam pravico, koga ljubiti: hotela bi posvetiti svoje življenje Vam, čegar blago srce sem spoznala, Vam, kojemu zaupa moje srce!

„Toda jaz nisem niti srečna niti bogata; nemam pravice, da bi koga ljubila.

„Védite resnico, čestiti gospod, Vi sami védite resnico: jaz nisem hči Jacques Mellierova! Moj oče se zove Jean Renaud, in to ime, katero morda poznate, loči me od Vas . . . za zmerom! —

„Z Bogom! z Bogom! Pozabite

malo Blanche-o.“

Pismo pade iz mladeničevih rok.

Nesrečnik prebledi kakor zid, krč ga zvije ter zadušno hropeč zgrudi se na tla. Goš mu

društvenih knjigah.“ — Oglasilo se jih je doslé 14. Ker nam lani gmotni oziri in kratek čas neso dopuščali, da bi izvršili svojo namero, družili smo se letos z hrvatsko-akademičnim društvom „Zvonimir“, da napravimo v začetki oktobra t. l. skupno Čitalnico, ki ima zagotovljenih uže danes na 60 vsakovrstnih časopisov, slovenskih, hrvatskih, srbskih, českkih, ruskih, nemških in francoskih.“

Knjižnica šteje vsega vkupe sedaj 839 knjig v 1075 zvezkih, 173 muzikalij, 22 zemljevidov in 1 sliko. Nekaj časopisov pošilja se brezplačno, na druge je naročena. Društvo šteje 10 častnih članov, 14 podpornikov in 33 udov.

Vsem rodoljubom slovenskim torej priporočamo „Slovenijo“, da jo podpirajo s knjigami ali denarnimi doneski, našim mladim vseučiliščnikom pa kličemo: Učite se, delajte pridno, vztrajno, da se izobrazite temeljito, da vam bode stopivšim pozneje med narod možno mu s svojimi vednostmi koristiti. Pustite na stran vsa nepotrebna opravila, ogibajte se vzlasti politike — posvetite ves svoj čas samo védi!

Razne vesti.

— (Mlad zaljubljenec.) Iz Pešte se poroča: Petnajstletni učenec tukajšnje trgovinske akademije Edmund Singer zaljubil se je v triindvajsetletno Ano Dilke, a ta mlademu čestilcu ljubezni ni vračala. On bil je zaradi tega tako vžaljen, da je sklenil konec storiti svojem življenju, a prej hotel se je tudi še maščevati. Vsled tega sprožil je najpreje svoji izvoljeni revolver v prsi, a na to še sam sebi. Odnegli so oba dva smrtno ranjena v bólnico.

Domače stvari.

— (Presvitli cesar) podaril je za popravo stolne cerkve v Mariboru 1000 gld. iz Najvišje zasebne blagajnice.

— (O potovanji presvitile cesarice.) Iz Aten se poroča, da je naša presvitla cesarica obiskala incognito dela v korintskem kanalu ter potem odpotovala na Zant.

— (Občinska volitev.) Pri novi volitvi občinskega predstojništva v Gotenici v kočevskem okraji bili so izvoljeni, in sicer županom Josip Mihič, občinskima svetovalcema pa Karol Nosan in Josip Weber, vsi iz Gotenice.

— (Vinska letina na Štajerskem.) Kakor se poroča iz Maribora, pričela se je uže trgateg. Vino bode dobro, a pridelalo se ga bode menj, nego se je pričakovalo.

— (Podružnica sv. Cirila in Metoda) se ustanovi tudi v Trstu in bode 17. t. m. uže prvi

skoči na pomoč ter ga vzdigne na stolico. Leon ni bil v onesvesti, le krč ga je strašno tresel; ko ga je le-ta minil, razjokal se je mladenič britko. Goš poklekne pred njega, boža ga liki otroka ter poskuša na vse načine, da bi ga tolažil. Nesrečnik je še zmerom drgetal, kakor da je v smrtni borbi.

Goš vzame pismo ter je prebere. Bil je sedaj sam kakor uničen.

„Blanche!“ vikne mladenič kakor iz sebe. „Blanche! ona naj bi bila hči Jean Renaudova! . . . Njegova hči . . . njegova hči! O Bog! hči morilca mojega očeta! . . . Gorje meni, gorje meni! Izgubljena je zá-me, izgubljena na vekov veke!!! . . .“

Na enkrat skoči po konci, krčeč, blagutajoč se. Njegove oči so se preobračale kakor divjaku.

„Kaj sem li storil življenju!“ hripne. „Kaj sem li storil svétu? Kaj sem li storil Bogu? . . . Sem li proklet? Sem li proklet?!“ zavpije ves besen.

Goš ga objame z obema rokama, ter jokajoč klikne: „Otrok moj, otrok moj, bodi miren! Saj jaz sem tukaj, bodem te tolažil! Otrok moj, otrok moj! . . .“

(Dalje prihodnjič.)

Brez odgovora potegnila je Helena Moriolis velikega krepkega moža, kateri je ihtel kakor dete, ná-se ter mu pritislila poljub na čelo.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Leon mu ni bil nič povedal o pismu stare Marijane. Njegov rednik mu je bil nasvetoval, naj beraču za zdaj važno to skrivnost še zamolči.

Ko pride Leon domov, najde Goša, ko je čistil oblačilca svojih „malih umeteljnikov“. Rigolo in Pavliha sta slonela pri kominu ter se ljubko nasmehljevala drug drugemu.

„Naj te moja navzočnost ne moti!“ spregovori Leon.

„Nu, kedaj odpotujeva?“ povpraša Goš. —

„Jutre.“ — „Pravo! In pojutranjem bova uže v d'Art-feuille-u.“

„In potem v Parizu.“ — „Pismo je tukaj zá-te. Kmalu bi bil na to pozabil!“ — „Pismo!“ klikne Leon iznenaden. „Saj razen Mardoche-a ne vé nihče, da tu stanujem!“

Vzame pismo ter je brzo odpre.

Pogleda na podpis.

shod tržaških rodoljubov, na katerem se boče volil do-
točni odbor.

— (Imenovanje.) Računski praktikant Edvard
Girometta je bil imenovan računskim asistentom
pri računskem oddelku tržaškega deželnega namešni-
štva.

— (Birne v Trstu) v navadnem času ni mo-
glo biti zarad bolehnosti mil. gosp. škofa dr. Glavine;
zato se boče vršila v teh le dneh meseca oktobra:
18. v stolni cerkvi sv. Justa po veliki maši ob 10. uri;
20. in 22. pri starem svetem Antonu ob 11. uri; 25.
v cerkvi sv. Jakoba, in 27. okt. pri novem sv. Antonu
tudi ob 11. uri.

— (Samomor.) Iz Trsta poroča „Edinost“:
Ivan Železnik, še mlad mož in uradni sluga pri tukajš-
njem namešništvu, je še v nedeljo zjutraj odpravil
svoje posle v namešništvu, ali potem ga niso več vi-
deli ne doma ne na namešništvu. Iskali so ga povsod,
v ponedeljek in torek. — V sredo pa je nek drug
namešniški sluga šel slučajno v podstrešje namešni-
štva; ali kak strašen pogled: na močan tram obešen
visel je Železnik uže ves črn, začel je uže gnjiti ter
je bil smrjad neznošen. Odnegli so ga precej k Sv. Juštu.
Pravijo, da se je zato obesil, ker je zgubil 80 gld.,
katere jo imel nesti nekemu višemu uradniku.

— (Vinska letina v Dalmaciji) je nekda
prav dobra toliko gledé kolikosti, kakor tudi kakovosti.
— Mnogo francoskih kupcev je uže došlo v Dalmacijo,
zaradi česar drže imetniki visoke cene.

— (Pozna Velika noč.) Prihodnje leto ob-
hajali bodemo Veliko noč še le 25. aprila. Tako pozno
je bila Velika noč v letu 1734 in boče zopet še le
leta 1943.

Statistični podatki.

Poročilo o deželni bôlnici v Ljubljani leta 1884.

V deželni bôlnici v Ljubljani in v podružnici za
bolne na koži zdravilo se je v letu 1884 3727 oseb,
in sicer 2446 moških in 1281 ženskih; na 129 sta-
novnikov pride 1 bolnik, ki se je zdravil v bôlnici.
Odpustilo se je vsega vkup iz bôlnice 3467 oseb, in
sicer 62% ozdravljenih, 16% zboljšanih, 12% ne-
ozdravljenih in 10% je umrlo. Koncem leta 1884
ostalo je še 260 oseb v bôlnici. Vsi bolni bili so
95 511 dni v oskrbi v bôlnici, jeden bolnik zdravil se
je povprečno 25 dni.

Postelj v bôlnici v Ljubljani bilo je 311 in v
podružnici 30. Vsi stroški znašali so 63 203 gld., za
osebo in dan pride povprečno blizo 67 kr. Taksa za
oskrbovanje znaša za I. razred 2 gld. 50 kr., za drugi
1 gld. 60 kr., in za tretji 70 kr. na dan.

Izmed odpuščenih 3467 oseb bilo jih je največ
bolnih na sopilih, in sicer 388, 256 na živcih, 248
je bilo tuberkuloznih, 213 poškodovanih, 153 sifilitičnih
itd. V vseh deželah skoro prevladuje tuberkuloza, ravno
tako tudi syphilis dosega razmerno visoko število. Šte-
vilo na tej bolezni bolnih in lečečih zmanjšalo se je
zdatno, kajti Kranjska bila je v tej zadevi še pred ma-
limi leti jedna tistih dežel, ki je imela skoro največje
procente te vrste bolnih, čemer se pač ne čudi oni,
komur so znane razmere, katerim bi trebalo odločne
izpremembe. — c.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 12. oktobra. Cesar obiskal je včeraj
Robilanta ter vzel od njega slovo. Robilant je
zvečer odpotoval. Na kolodvor so prišli skoro vsi
poslaniki in ministra Kálnoky in Kállay.

Pariz, 12. oktobra. Izvoljenih je 127 repu-
blikancev in 177 konservativcev. Za 270 manda-
tov se mora vršiti ožja volitev.

Rim, 12. oktobra. Včeraj obolelo je na ko-
leri v provinciji Palermo 125 oseb in umrlo 59,
izmed teh jih je obolelo v mestu Palermo 104
in umrlo 47; v provincijah Genova, Massa Car-
rara, Parma in Rovigo obolelo jih je 11 in
umrlo 6.

Atene, 12. oktobra. Uradni list objavlja ukaz
mobilizacije. Da se dopolni efektivno število, pri-
držijo se oni vojaki, katerim poteče službeni čas,
v orožji in se sklicujejo dalnji trije razredi rezerve,
torej pet razredov.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 13. oktobra.

Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.80
„ „ srebri	81.60
Zlata renta	108.45
5% avstr. renta	98.25
Delnice národne banke	854.—
Kreditne delnice	278.05
London 10 lir sterling	125.85
20 frankovce	10.05
Cekini c. kr.	5.98
100 drž. mark	61.90

Uradni glasnik

z dne 13. oktobra.

Razpisane službe: Službe beleznikov za Idrijo,
Ilir. Bistrico in Trzič. Prošnje tekem štirik tednov c. kr.
beležniški komori za Kranjsko. — Služba 4. učitelja na
štirirazrednici v Radovljici; 400 gld. Prošnje do dne
25. oktobra c. kr. okr. šolskemu svetu v Radovljici. — Na
c. kr. véliki realki mesto šolskega sluge ob jednom la-
boranta; 350 gld. in stanarina 80 gld. Prošnje, podprte
s spričevali o dosedanem poslovanji, telesnem zdravju,
znanji slovenščine in nemščine v pismu in govoru, do
31. oktobra mestnemu magistratu ljubljanskemu.

Umrli so:

V civilni bôlnici:

Dne 8. oktobra. Josip Schauer, delavec, 36 l., Ta-
bes dorsalis. — Maria Ažbe, delavka, 61 l., za rakom v
požiralniku.

Dne 11. oktobra. Doroteja Macher, gostinja, 52 l.,
kron. plučna tuberkuloza.

Tržne cene.

V Rudolfovem, 12. oktobra.

Hektoliter banaške pšenice velja — gld. — kr., domače
7 gld. 58 kr.; reš 5 gld. 21 kr.; jedmen 4 gld. 55 kr.; oves
2 gld. 61 kr.; ajda 4 gld. 23 kr.; proso — gld. — kr.; tur-
šica 4 gld. 88 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 40 kr.;
leča hektol. po — gld. — kr., bob — gld., fižol — gld. — kr.
— Goveja mast kilo po 85 kr., salo po 80 kr., špeh po
60 kr., prekajen pa 80 kr., maslo (sirovo) — kr. jajce
2 kr.; liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 48 kr., telečjega
52 kr., svinjsko 40 kr., drobniško po — kr., — Piške po
30 kr., golob 20 kr.; 100 kilo sena — gld. — kr., slame
— gld. — kr. Seženj trdih drv 2 gld. 71 kr.; mehkih — gld.
— kr. — Vино, rubeče, 100 litrov (v skladišči) 16 gld.,
belo 10 gld.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
12. oktobr.	7. zjutraj	720.18	8.0	vzh. sl.	dež	5.6
	2. pop.	722.01	9.4	szpd. sr.		
	9. zvečer	724.91	8.2	szpd. sl.	obl.	dež

Kisla voda, kopelišče Radvanj

s svojo jako obilo „natro-lithion-
kislino“. Garodovi poskusi so
dokazali, da je ogljeno-kisli
„Lithion“ pri protinskih
bolečinah najboljše
in najgotovjeje
zdravilo.
52-27
(81)

Vsled obilega ogljenokis-
like, natrona
in lithiona je rad-
vanjska kislina voda kot
specifikum pri: protinu,
kamnji v žolci, mehurji in
ledvicah, zlati žili, brambo-
rih, brahoru, zlatenici, želodec-
nih boleznih in pri kataru v obč.
Kopelji, stanovanja, restavracija cenó.
Zaloga: F. Plautz, Stari trg, Ljubljana.

Radvanjska kislina voda je najboljša namizna voda.
Popis in tarifi
zastoj in franko
pri Radvanju.

Prvo berilo in slovnica

za slovenske ljudske šole

sestavila
Razinger in Žumer,
založila (148)

Kleinmayr & Bamberg,

pripuščeno je od vis. c. kr. naučnega ministerstva,
da se uvede v učilnice ter se boče pričelo razpoši-
ljati še sredi meseca oktobra t. l.

Mnogo tisoč

oseb je vsled pregleda in navoda knjižurice „Der
Krankenfreund“ (Priatelj bolnikom) z preprostimi
domačimi zdravili samo ozdravelo. Nobeden bolnik
naj torej — naj uže boleha na katerikoli bolezni
— ne zamudi, naročiti si malo knjižico iz Richt-
erjevega zalagateljskega zavoda v Lipsiji.
Treba pisati tja le na korespondenčnem listku in
knjižica se mu vpošlje brez troškov. (147) 21-1

Prvo berilo in slovnica

za slovenske ljudske šole

sestavila
Razinger in Žumer,
založila (148)

Kleinmayr & Bamberg,

pripuščeno je od vis. c. kr. naučnega ministerstva,
da se uvede v učilnice ter se boče pričelo razpoši-
ljati še sredi meseca oktobra t. l.

V našem založništvu je izišel na svetlo
drugi pomnoženi natis:
Poezije S. Gregorčič-eve.
Elegantno vezane in z zlatim obrezkom
stanejo
2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.
Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.

Podružnica c. kr. priv.
avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci na obrestovanje
v bankovcih
za 4 dni odpovedbe . . . 3 3/4 od sto
„ 8 „ „ . . . 3 1/2 „ „
„ 30 „ „ . . . 3 1/4 „ „
v Napoleondorih
30dnevna odpoved . . . 3 od sto
3mesečna „ . . . 3 1/4 „ „
6 „ „ . . . 3 1/2 „ „

Oddelk za giro
v bankovcih 2 1/2 proc. obresti za vsako vsoto,
v Napoleondorih brez obrestij.

Nakazila
na Dunaj, v Prago, Budimpešto, Brno, Opavo, Levov,
Reko, dalje v Zagreb, Arad, Gradec, Sibinj, Ino-
most, Celovec, Ljubljano in Solnograd so brez troškov.

Kupovanje in prodaja
deviz, vrednostnih papirjev in inkaso-kuponov po
1/4 proc. provizije.

Posojila
na poroštvena pooblastila (warrants), pogoji po do-
govoru;
proti dovoljenemu kreditu v Lon-
donu ali Parizu 1/2 proc. provizije
za 3 mesece;
na vrednostne papirje (efekte) 6 proc. obrestj na leto
do svote 1000 gld.,
za večje svote vsled specialnega
dogovora. (69) 36-25
V Trstu dne 1. oktobra 1883.

Dr. Hirsch

dobro znani specialni zdravnik za sifilitiko in
kožne bolezni, ozdravlja po dolgoletnih izkušnjah
v nebrojnih slučajih po sijajno skušenem in gotovo
učinkujučem navódu (58) 26

sifilitiko in kožne bolezni
(tudi zastarele), ulesa, bolezni scála in v me-
hurji, polucije, možko slabost, ženski tok,
v najkrajši dóbi radikalno brez vseh zlih nasledkov
in brez oviranja v službovanji. Naslov:
Dunaj, mesto, Kärntnerstrasse 5
(prej mnoga leta v Mariahilferstrasse), zdravi od
9. do 4. ure popóldne, a tudi pismeno in (pod
molčečnostjo) pošilja zdravila. Honorar primeren.

V založništvu našem izišla je na svetlo
knjiga:
Saljivi Slovenec.
Zbirka najboljših kratkočasnic
iz vseh stanov.

Nabral
Anton Brezovnik
učitelj.

12 pól v 8°, Mehko vezana stane 60 kr.,
franko po pošti 65 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.